

LA ESPERO

ORGAN FÖR ESPERANTO-
RÖRELSEN I SVERIGE

UTGIVEN AV GEFLE
ESPERANTOFÖRENING

N:o 6.
Juli 1913.

Redaktör:
R. PEHRSSON

Ansvarig utgivare:
W. WAHLUND

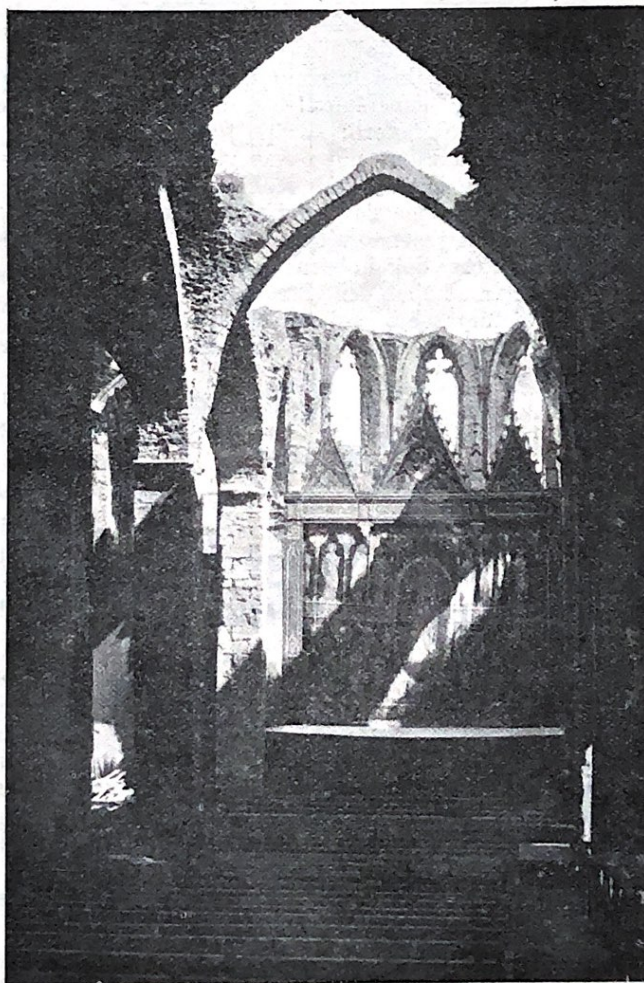
Lösnummer 10 öre.
Årsprenumeration 1:20 kr.
Annonspis 5 öre pr mm.

Kiam oni alproksimiĝas la malnovan urbon, ekvidante la ringan muron, kiu per sia fiera grandiozeo kaj kun siaj turoj, kiuj preskaŭ ŝajnas esti rigidigintaj postenoj el antikva tempo, oni sentas la foreston de la nuntempo kaj kvazaŭ estiĝas mem parto de la malnovajoj, kiujn oni rigardas.

Tia estis la unua impresio, kiun ricevis subskribinto, ekvidante la urbon, kaj ĝi pli kaj pli grandiĝas dum kiam mi iris tie tra la malnovaj, kurbaj stratoj, kie ĉiu muro, ĉiu ŝtono kvazaŭ rakontas pri antaŭa grandiozeo kaj riĉeco. Ĉie oni vidas verdajn, inter kaj sur la ruinaĵoj de la preĝejoj, la malnovaj domoj preskaŭ kaŝitaj de hedero aŭ vinberujoj, kaj la grandaj promenejoj kun siaj sudlandaj arbospecoj; ĉio kvazaŭ provante tiri al si la vizitanton.

Visby estas tre malnova urbo; dum la 11-a, 12-a kaj parto de la 13-a jarcento ĝi estis tre potenca. Pro sia bonega situacio en la mezo de Balta Maro, ĝi baldaŭ fariĝis la mezpunkto de ĉiu komercado inter la okeidentaj kaj orientaj landoj de norda Eŭropo kaj estis tre ŝatata kunvenloko de la komercistoj el tiuj landoj. Dum tiu tempo estis konstruataj la belaj preĝejoj, kiuj nune staras kiel ruinaĵoj, la ringa muro por defendado kontraŭ la atakantoj kaj multe da domoj por la »Hansaj» komercistoj, tre bele

VISBY.

Visby: Preĝejo de S:ta Nikolaus.

ornamitaj kaj kiuj kun siaj ŝtupformaj frontoj montras al ni la specialan tiutempan konstrustilon de la Gutoj (=Gotlandanoj). Tiu bona stato daŭradis ĝis ĉirkaŭ la jaro 1360, kiam la dana reĝo Val-

demar Atterdag venis al la urbo, forrabante la plejmulton de la riĉaĵoj.

De tiam la komercado preskaŭ finis kaj la urbo perdis pli kaj pli sian potencon, kiu fine tute foriĝis, kiam dum la Pentokosto en la jaro 1525 la Lübeckanoj bruligis kaj detruis tion, kio ankoraŭ ne estis malbonigita. Ĉiuj belaj preĝejoj tiam estis ruinigataj, kaj en la ĉirkaŭurba muro oni ankoraŭ povas vidi la breĉon, kiun ili faris, enpenetrante en la urbon.

* * *

Starante sur la deklivo »Kyrkberget» (La monto de la preĝejo), oni havas ĉarman vidon de la ruinaĵoj kaj de la malnovaj domoj, kiuj sin trovas sube, kaj rigardante for, oni vidas la belan maron sin etendante tiel longen kiel la okulo atingas; ĉio vidajo de nepriskribebla ĉarmeco.

El la dek-kvar preĝejoj, kiujn posedis Visby dum sia grandiozeo, nuntempe nur unu staras nedifektita kaj ankoraŭ estas uzata por diservado; ĉiuj aliaj estas aŭ ruinaĵoj aŭ tute for.

Unu de la plej grandaj kaj certe estinta unu el la plej signifaj el ili estas la preĝejo de S:ta Nikolaus,

faranta per sia serioza, kvazaŭ vira beleco, fortan impreson je la vizitanto. De tempo al tempo ĝi aliformiĝis kaj prezentas nun du konstrustilojn kunmiksitajn. Tiu belega konstruaĵo, konstruita ĉirkaŭ

Visby: Preĝejo de S:ta Katarina.

la jaro 1240 de la Dominikanaj monaĥoj, estis detruata 1525 de la Lübeckanoj.

Irante ronde en la urbo, mi renkontis du esperantistojn — ĉie oni renkontas esperantistojn! — svedfinnojn, kaj ni nun faris akompanion kaj iris kune por vidi la belan, de hedero je du flankoj tute superkreskitan preĝejon de S:ta Katarina, kiu per siaj molaj linioj kaj milda ĉarmeco faras neforgeseblan impreson. La preĝejo estas konstruita dum la dek-dua jarcento, de la Grizaj Fratoj (Franciskanoj) kaj inaŭgurita al la sanktulino Katarina de Aleksandrio. Kiam ni estis tie, okazis kantfesto en la ruinaĵo; strange estis aŭskulti kanthoron en la malnova preĝejo; la sono ŝajnis veni el la muroj. Je la fino de tiu festo oni ekbrulis bengalaĵn fajraĵojn el diversaj koloroj, kiuj beligis la murojn kaj la hederon rampante supren sur ilin. Longe ankoraŭ ni volus iri tie, sed la fajraĵo estingigis kaj la homoj eliris, kaj ankaŭ ni devis foriri, promesante unu la alian renkontigi la tagon poste.

Tiam interrenkontigante ni iris al la stranga ruinaĵo S:ta Lars, kiu ne estas konstruita tiel kiel la aliaj, sed en kruca formo, proksimume en la mezo de la dek-unua jarcento. Ĝi estas la sola preĝejo en la tuta nordo, kiu havas galeriojn (=irejojn) en la muroj kaj estas per fenestroj kaj malfermaĵoj kunigita kun la interno de la preĝejo. Irante tra tiuj galerioj, mi kantis nian himnon (eble la unuan fojon kiam ĝi estis kantata tie), kaj mi povis konstati,

ke ĝi sonas bonege ankaŭ tie en la ruinaĵo.

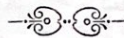
Poste ni iris en kelkajn aliajn preĝejojn, ĉiam parolante Esperanton, sed ne trovante ilin tiel interesaj kiel la priskribitajn, ni baldaŭ foriris. Estis ankaŭ tre malfrue kaj je ilia ŝipo oni jam sonoris du fojojn, pro kio mi devis adiaŭi ilin kaj mem serĉi la lokon de la ŝipo, kiu transportos min hejmen.

* * *

Forirante de l'urbo la suno malleviĝis. Estis neforgesebla vidaĵo rigardi en la urbon; la fenestroj reĵetis la lastajn radiojn de la suno, kiu kolorigis la domojn, la ruinaĵojn kaj la urban muron per ora, arĝenta kaj purpura lumo. Ŝajnas je tia okazo, ke la urbo per ĝenerala iluminacio volas festeni la feston de siaj memoraroj. Kaj turnante nin, ni vidas, kiel la suno subigas en la akvon, supersutante ĝin per orarĝenta koloro; la ŝipo foriras kaj baldaŭ ni ne plu povas vidi la malnovan Hansan urbon, kiu trankvile ripozas je sia antaŭa grandiozeco kaj siaj memoraroj.

Post dek-du-hora vojaĝo mi ree estas hejme en Stockholm kaj la neforgesebla vojaĝo Visby-a estas memoraro nur, sed unu el la plej agrablaj.

John Johansson.

Kurs

i Esperanto för nybörjare.

Tredje lektionen. — Tria leciono.

Översättning av övningsstycke II.

Fadern är allvarlig. Han talar allvarligt. Talar du allvarligt? Modern säger, att hon icke kan komma. Vill du icke komma? Nej, jag är mycket trött och behöver vila.

Vem är i trädgården? — Karl är i den. Är han ensam? — Ja, men nu ämnar (tänker) jag gå till honom. Kommer du också? — Nej, jag kan icke jag måste gå till skolan. Var är Maria? — Jag vet icke; är hon icke i biblioteket? — Jo, nu kommer jag ihåg, hon skriver till en väninna. Men nu måste jag gå genast, klockan slår. Adjö!

Verb.

I förra lektionen lärde vi oss formen *est'as*=är, *skrib'as*=skriver, uttryckande *närvarande* tid. Genom att utbyta ändelsen *-as* mot *-is* erhålles *förfluten* tid, eller att något *skedde*, *har skett* eller *hade skett*. Utbytes den mot *-os*, får man *tillkommande* tid, eller att något *skall ske*.

Förfluten tid:

Mi est'is, jag var, har varit eller hade varit,
vi est'is, du (ni) var, o. s. v.
li est'is, han var,
ni est'is, vi voro, hava varit eller hade varit,
vi est'is, ni voro, o. s. v.
ili est'is, de voro.

Tillkommande tid:

Mi est'os, jag skall vara,
vi est'os, du (ni) skall vara,
li est'os, han skall vara,
ni est'os, vi skola vara,
vi est'os, ni skola vara,
ili est'os, de skola vara.

Av *skrib'i*, skriva, erhålles således:

mi skrib'as, jag skriver,
mi skrib'is, jag skrev, jag har skrivit eller jag hade skrivit,
mi skrib'os, jag skall skriva.

Av *hav'i*, hava:

mi hav'as, jag har,
mi hav'is, jag hade, jag har haft eller jag hade haft,
mi hav'os, jag skall hava.

Alla tidsformer kunna således uttryckas medelst dessa tre ändelser. För de sammansatta formerna (har skrivit, hade skrivit) finnas visserligen sådana även i Esperanto, men dessa behöva användas endast då särskild noggrannhet fordras.

Vid översättning av de med *har* och *hade* bildade formerna får man akta sig för att försöka översätta dessa med verbet *hav'i*, som betyder *hava*=äga. *Jag har gått* heter helt enkelt *mi ir'is*. *Jag har (=äger) en bok* heter däremot *mi hav'as libron*.

Formen för tillkommande tid användes även då vi i svenskan använda närvarande tid för att uttrycka, att något kommer att ske, t. ex. jag *reser* i morgon (i st. f. jag *skall resa*): mi vojaĝ'os morgaŭ.

Substantiv.

Genitiven (ägandeformen), som i svenskan vanligen uttryckes medelst ändelsen s, bildas i Esperanto alltid medelst ordet *de*, av. Denna form förekommer även ibland i svenskan, t. ex. Sveriges konung = konungen av Sverige. På Esperanto heter detta: la reĝo de Svedujo. På samma sätt: berättelsens slut = slutet av berättelsen = la fino de la rakonto. Vanligen kan emellertid formen med *av* icke användas, t. ex.

la hundo de la viro, mannens hund,

la kanto de la birdoj, fåglarnas sång,

la ludoj de la knaboj, gossarnas lekar.

Naua universala kongreso de Esperanto.

Bern, 24—31 Aŭgusto 1913.

Pri la vendejo kaj ekspozicio.

— En la Kazino (Kongresdomo), oni rezervis du ĉambrojn por la ekspozicio. Tiuj lokoj estos tre oportunaj; ĉar ili estas en la sama domo kaj sama etaĝo, kie okazos la ĝeneralaj kunsidoj kaj la vesperaj festoj; tiamaniere oni esperas, ke la vendejo kaj ekspozicio estos pli vizitataj ol en aliaj kongresoj, kaj ke la vendistoj havos pli grandan certecon trovi siajn elspezojn kaj eĉ fari profitojn.

Tiacele, la Org. Kom. speciale zorgos por ke perfekta ordo regu en la vendejo kaj ekspozicio. En ĉiu ĉambro estos konstante unu gardisto, kiu atentos, ke oni ne tuŝu la objektojn ekspozitajn. Dum la nokto kaj dum la manĝoj la ĉambroj estos ŝlositaj. Ni do esperas, ke multaj Esp-istoj sin anoncos, kiel ekspozontoj aŭ vendontoj; ĉar ili povas esti certaj ke oni bone zorgos pri la vendotaĵoj.

Kompense ni petas tiujn, kiuj deziras ekspoziti aŭ vendi, ke ili sin konformu al la jenaj instrukcioj: 1° ili sin anoncu kiel eble plej frue al *S-ro de Saussure, 27 Lombachweg, Bern*, ĉar ni ne povas garanti lokon al la malfruigintoj; 2° ili sendu la vendotaĵojn aŭ ekspozitaĵojn per kestoj bone pakitaj kaj adresitaj: *Kongreso de Esperanto, Vendejo* (aŭ *Ekspozicio*), *Kazino, Bern*; 3° ili ne

forgesu skribi sur la kestoj la nomon de la sendinto, por ke ĉiu kesto estu facile retrovata de sia posedanto; 4° ili sciigu al S-ro de Saussure la nombrojn kaj aspekton de la senditaĵoj kaj la daton de la sendado.

Dum la kongreso ĉiu vendisto aŭ ekspozanto devas zorgi mem pri siaj komercaĵoj. Tabloj (0,60 × 1,00 m.) estos lueblaj po 4 Sm. por la tuta semajno; sed la nombro de la tabloj estos limigita; la luprezon sendu, antaŭ la 1 Aŭgusto, kun la aliĝo, al S-ro de Saussure.

Pri la aliĝoj al la kongreso.

— Oni rapidu sendi sian aliĝilon (6 Sm.) antaŭ la 15 de Julio. (Laŭ la lasta cirkulero antaŭ la 10 de Aŭg. — Red.) Post tiu dato la loĝejo ne estos garantiita, kaj la nomo de la aliĝinto ne aperos en la kongresa libro. Kongresanoj, kiuj jam havas sian provizoran membrokarton kaj poste sendos monon por loĝejo aŭ petos informojn k. t. p., ĉiufoje aldonu la ciferon de sia karto.

Pri la balo en naciaj vestoj.

— La Esp-istoj, kaj precipe Esp-istinoj, estas insiste petataj alporti *naciajn* (ne karnavalajn) vestojn por la granda balo, kiu estos versajne la ĉefa vesperfesto de la Kongreso.

Pri la fak-kunsidoj.

— La Org. Kom. starigas nun la *definitivan* programon de la Kongreso. Post la 1. Aŭgusto tiu programo fariĝos *netuŝebla* kiel la Fundamento de Esp-o. Do, la fak-societoj, specialistaj societoj, k. t. p., kiuj deziras okupi lokon sur la oficiala programo, devas tuj sciigi al S-ro de Saussure (27 Lombachweg, Bern) pri la nombro de horoj, kiujn ili deziras rezervi al sia societo.

Konkurso. — Ĉar la mallonga tempo de la organizado de la Naua ne sufiĉas por aranĝi bonan literaturan konkurson, ni trovis alian solvon. Ni havos *konkurson de paroladantoj*, kiu okazos dum la Kongreso. Konkursontoj, kiuj aliĝas antaŭ la 1^a de Aŭgusto, ricevos la kondiĉojn de tiu konkurso.

Flagoj. — La O. K. zorgos laŭeble por la ornamo de la urbo; sed la ornamo estos pli efika, se la kongresanoj alportos naciajn kaj esperantajn flagojn elpendotajn ĉe la fenestroj de siaj loĝejoj. Ni do insiste petas, ke oni helpu tiucele al la plibeligo kaj la propagando.

La kongreslibro baldaŭ aperos kaj estos tre bona helpilo por ĉiu

kongresano. Ĝi entenos la oficialan programon, la fotografajon de la Komitato, gvidlibron por Berno kaj la cetera Svislando, specialajn artikolojn pri artaj bernaj fontanoj, pri Ruĝa Kruco en la svisa armeo, k. t. p.; krom tio ni presigos en ĝi la liston de ĉiuj kongresanoj sendintaj sian kotizon antaŭ la 15 Julio. (Laŭ la lasta cirkulero antaŭ la 10 de Aŭg.)

Kongresmarkoj. La unua eldono estas elĉerpita, kaj ni presigos novan; 100 pecoj kostas 0.40 Sm. Revendistoj ricevas rabaton. *Kongreskartojn* ni vendas 0.40 Sm. po dek pecoj.

Korespondado. Mono estu sendata al la Kantonalbank en Bern. Ĉiun leteron adresu al la Universala Kongreso de Esperanto en Bern. Ne forgesu aldoni la kongresnumeron, se vi tian jam havas, kaj bone priskribas vian naciecon.

La Organiza Komitato.

La tutsveda Esperantotago en Gefle.

La ĉi-jara sveda Esperantotago restas nur memorajo, sed agrabla, ĉarma memorajo, kiu longan tempon antaŭen ĝojigos la partoprenintojn. Ĉar — kiel ĉiu Esperantista kongreso — ĝi fariĝis vera sukceso. Kiel oni atendis, la nombro de la partoprenantoj ne estis granda, sed en la areto de la fervoraj, entuziasmaj samideanoj venintaj regis brila »kongresa« humoro.

Jam en la sabato la fremdaj gastoj komencis alveni al la urbo, kore akceptataj ĉe vagonaroj kaj boatoj, kaj gvidataj al la kunveno, la ejo de K. F. U. M., de kie granda verda flago gaje flirtanta salutis la gastojn.

La ekspozicio.

En la plej granda de la ĉambroj la ekspozicio estis aranĝita. Pri ĝia amplekso sufiĉas diri, ke ĝi sendube estis la plej granda iam montrita en nia lando, prezentante al la multaj vizitantoj imponantan bildon de la disvastiĝo de nia lingvo. Estis grandioza kolekto de gazetoj, literaturajoj, turismaj broŝuroj kaj gvidlibroj; poŝtkartoj ilustritaj k. t. p.,

reprezentante preskaŭ ĉiun landon de la mondo. Al ĉiuj samideanoj, alhelpintaj al la sukceso de tiu ekspozicio, ni volas tie ĉi esprimi nian plej sinceran dankon, do unue al s-ro Backman, kies granda, riĉa kolekto okupis duonon de la ekspozicio; al s-roj Lundgren kaj Helsing kaj niaj samideanoj en Falun. Estas notinde, ke ĉiuj la lokaj gazetoj favore kaj detale raportis pri ĝi, kiel ankaŭ pri la kunsidoj.

La dimanĉo.

En la dimanĉa mateno la kongresanoj iom post iom kolektiĝis en la kunvenejo, kie s-ro Wahlund, en la nomo de Gefle-a klubo, en Esperanto salutis la fremdajn partoprenantojn bonvenintaj.

Poste oni komune matenmanĝis en apuda ĉambro, formante, kiel deve, »unu rondon familian». Dume, kiel ankaŭ antaŭe kaj poste oni havis okazon aŭskulti la himnon, »Al Vi» kaj deklamojn, esperante prezentitaj de francaj kaj rusaj kantistoj — per gramofono!

Je la 12-a oni kune marŝis al la stacidomo por akcepti la Stockholmajn samideanojn. Per la helpo de diligente svingitaj flagetoj oni baldaŭ trovis ilin, kaj post koraj, sinceraĵ salutoj kaj resalutoj oni reiris al la kunvenejo.

Tie okazis iom pli malfrue la jar-kunsido de S. E. F.

Iom post la 3-a oni tamen devis ĝin interrompi por fari la ekskurson al Furuviĉ. Baldaŭ sed nur post diversa interpuŝado kaj »kubututado» ni trovis liberan lokon en la longa vagonaro, kompreneble la tutan tempon parolante kaj babillante Esperanton, farante evidente efikan propagandon inter la pasaĝeroj. Tiu propagando estis sukcese daŭrigata en la ekskursloko, la bela, agrabla parko de Furuviĉ, kie la bela vespero dum plej agrabla kunestado rapide pasis. Je la 7-a oni tamen devis adiaŭ la Stockholmanojn, kiuj tiam estis devigataj reveturi al la ĉefurbo, akompanataj de koraj salutoj de ni restantaj. Unue iom antaŭ la 10-a okazis la reveturo al Gefle, post kiam la partoprenantoj post bone uzata tago iris ripozi.

La lundo.

La lundo estis preskaŭ tute dediĉata al laboro. La prokrastita jar-kunsido tiam estis daŭrigata kaj la interesaj traktadoj ne estis finitaj pli frue ol en la vespero, kiam estis tempo iri al la adiaŭa festo. La

vetero, kiu ĝis tiam estis kiel eble plej bela kaj brila, nun ŝanĝiĝis en subita pluvo. Dank al la tramoj oni tamen sen tro multe da malsekiĝo feliĉe atingis la festejon, la ĉarman »Strömdalen». Estas superflue diri, ke oni bone kaj kore amuziĝis tie dum la vespero. Vidante la mienon de la redaktoro, legante mian longan artikolon, mi ne kuraĝas malŝpari multajn vortojn je tio ĉi, sed mi almenaŭ citu kelkajn el la agrablajojn. Muziko, kanto — ĉarma Esperanta kanto de novbakita esperantistinetino — kaj ludo alternis.

Mi ankaŭ ne forgesos — kaj kredeble neniam forgesos — la teatraĵon »La utilo de Esperanto», kiu dank' al malgranda fatalaĵo fariĝis la plej granda sukceso! Post la bona supeo oni estis surprizata vidi, ke la prezidanto de la Gefle-a klubo kaj la novelektita prezidanto de S. E. F. estis du same bonaj humoristoj, superante unu la alian en rakontado de plej ridigaj historioj! Kiam oni fine disiĝis, nova tago jam komencis, kaj kiu malĝojo en koro oni devis konstati, ke la »tutsveda Esperantotago» estas finita, tute finita. Kaj poste, dirante ĉe la vagonaro la lastan adiaŭon kaj saluton, oni jam revas pri revido en venonta »tago»!

Tial — ĝis revido!

Espe.

„Du gamla, du fria“ på Esperanto.

Som bekant finnes redan förut ett par översättningar av denna vår svenska folksång, men ingen torde dock kunna anses riktigt lyckad. Vi publicera härmed en ny, särdeles trogen översättning av densamma, som torde intressera våra läsare.

Malnova, libera —.

Malnova, libera kaj alta Sveduj',
silenta kaj ĝojiganta, bela,
mi al vi salutas, plej rava homuj'
kun verdaj kampoj kaj kun suno hela.

Vi tronas sur granda, antikvamemor',
eĥinta kun glori de bord' al bordo.
Vi estas kaj restos eterne en glori,
Ho, vivu mi kaj mortu en la nordo!

Tradukis Theodor Nilsson.

S. E. F:s årsmöte.

Svenska Esperantoförbundet (Sveda Esperantista Federacio) avhöll under Esperantodagen sitt årsmöte, med början söndagen den 6 juli.

Till ordförande utsågs hr Teodor Rosengren, vilken hälsade de närvarande och uttryckte sin förhoppning och förvissning, att trots deltagarnas fåtal skulle de beslut som mötet ginge att fatta bliva av betydelse för den svenska Esperantorörelsen.

Som första punkt på dagordningen upptogs förslag till nya stadgar för förbundet. Kand. Ad. Larsson framlade det av vid förra Esperantodagen utsedda kommitterade uppgjorda förslaget, och beslöts efter en kort diskussion enhälligt antaga detsamma. (Dessa stadgar återfinnas i sin helhet i n:o 3 av La Espero).

Med anledning av ett förslag av ordf., gående ut på att söka erhålla statsunderstöd för den esperantiska turistverksamheten i Sverige, beslöts tillsätta en kommitté för ändamålet, vilken i första hand skulle utreda och om möjligt upprätta en statistik över i vilken grad dylika understöd för utgivande av turistbroschyrer o. d. eller på annat sätt lämnats av utländska stater och kommuner. Till kommitterade utsågs hr Teod. Rosengren och John Johansson, Stockholm, vilka hade att själva utse en tredje medlem.

Från kassör J. Helsing, Gefle, förelåg ett förslag om anordnande av en föredrags- och propagandaresa, men beslöt mötet att för vidare utredning remittera detsamma till styrelsen.

Härefter beslöts att med anledning av utfärden till Furuviĉ ajournera sammanträdet till följande dag.

Måndagen den 7 juli återupptogs förhandlingarna, varvid hr Helsing framlade ett förslag att tillsätta en presskommitté med uppgift att till dagspressen lämna tillförlitliga uppgifter ang. Esperantorörelsen. Disp. O. Roesel, Borås, talade för förslaget i det han påvisade huru man i utlandet med gott resultat använde detta sätt. Mötet beslöt att i enlighet med förslaget tillsätta en kommitté och till dess verkställande utskott, på förslag av hr W. Wahlund bestående av tre på samma plats boende personer, utsågs hr J. Helsing, J. Lindblom och R. Pehrsson, Gefle.

Hr J. Lindblom föreslog, att till de, som genomgått kurs i Esperanto och förvärvat sig en högre grad av insikt och kunskap i språket skulle såsom premie utdelas något lämpligt utmärkelsetecken, t. ex. en i guldring infattad Esperantostjärna, för att därigenom sporra lärjungan. Förslaget, som vann allmänt gillande, hänsköts öfver styrelsen.

Då hr J. Lindblom, som under detta sammanträde varit ordförande, ej längre kunde närvara, utsågs till ordförande härefter hr J. Lundgren, Hedemora.

Under sammanträdet anlände hälsningar från Göteborgs Esperantoklubb och från hr och fru Backman i Helsingborg. Mötet beslöt avsända hälsningstelegram till d:r Zamenhof och till hr Backman med fru, uttryckande förbundets tack för det entusiastiska arbete de nedlagt på den svenska Esperantorörelsen.

Härefter skred man till val av styrelse. Då enligt de nya stadgarne verkställande utskottets medlemmar skola vara bosatta på samma plats, beslöts att först välja detta och ordförande. Till Svenska Esperantoförbundets ordförande utsågs enhälligt trafikchefsassistent J. Lundgren. Till medlemmar i V. U., som i enlighet med förslag av hr Roesel skulle ha sitt säte i Gefle, valdes hrr W. Wahlund, v. ordf.; R. Pehrsson, sekr., och J. Helsing, kassör. Till de åtta övriga styrelsemedlemmarna utsågs medelst sluten omröstning följande personer:

Hrr G. H. Backman, Helsingborg, Teodor Rosengren, Stockholm, disp. Otto Roesel, Borås, läroverksadj. Albin Zachrisson, Karlstad, Carl Ohlsson, Göteborg, redaktör Paul Nylén, Stockholm, fröken Helmi Josefsson, Stockholm, poliskonstapel A. K. Örn, Gefle.

Till revisorer utsågs hr J. Lindblom och fröken Ester Östlund, Gefle.

Det av enighet och samförstånd präglade mötet avslöts härefter med ett anförande av hr Roesel, vari hans uttryckte förbundets tack till anordnarna av årets Esperantodag, och dels manade till fortsatt energiskt och målmedvetet arbete för Esperanto i Sverige. Efter mötet vidtog på kvällen en lyckad avslutningsfest på Strömdalen.

Tadasu Hayashi †.

Telegrafan har redan meddelat, att den japanske statsmannen greve Hayashi avlidit. Med honom miste Esperanto en framstående vän och beskyddare. Han har i flera år stått som det japanska esperantoförbundets ordförande, och i februari-numret för i år av den ryska Esperantotidningen »La Ondo de Esperanto» finna vi honom på ett fotografi sittande bland meningsfränderna i Hiroshimas Esperantoklubb. Det torde även för andra än esperantisterna, ja, kanske dessa först i andra hand, vara av intresse att läsa de ord, som greve Hayashi år 1907 skrev till det japanska Esperantoförbundet, som valt honom till hedersordförande.

»Ehuru engelska och franska språken äro jämförelsevis utbredda utanför respektive lands gränser, så ha de dock, icke endast det förstnämnda som handelspråk utan också det andra som de sociala förbindelsernas språk, olika inflytelsefärer. Dessutom äro de praktiska endast för en ringa del av hela mänskligheten, och följaktligen inser man, då man tager i betraktande det arbete, som kräves för att lära sig dem, att deras nytta är alltför begränsad.

Det är därför som vi vilja göra Esperanto till ett internationellt språk, och det är icke för mycket att säga, att vi ämnat göra det till ett evangelium för hela världen.

I det ögonblick, som vår nation, hvilken under århundraden stängt sina portar för andra nationer, vaknar och träder i förbindelse med de europeiska och amerikanska folken, i det ögonblick, då våra förbindelser icke endast med den asiatiska kontinenten utan också med mera avlägsna länder börja bli allt intimare, är skiljaktigheten i gängse språk det besvärligaste och skadligaste hindret.

För att vårt land icke skall bli efter den övriga världen i civilisation, är det nödvändigt, att undervisningen i främmande språk ökas, och dock kan man aldrig lära sig tillräckligt stort antal språk, europeiska och andra. För den skull anbefaller vårt förbund våra landsmän att lära sig Esperanto.»

”Världsspråk och vetenskap.”

För femton år sedan gjordes åtskilliga uttalanden om outförbarheten av de Zeppelinska flygskeppsfantasierna. Tio år senare försattes hela Tyskland i entusiasm öfver Zeppelins verk.

Det torde icke vara ur vägen, att en gång för alla säga några ord i frågan om hjälpspråkssakens ställning inför vetenskapens forum. Hjälpspråkssaken har under de senaste sex åren varit föremål för många oförsynta angrepp. Dessa ha till största delen stått i nära samband med de försök till hjälpspråkrörelsens förfuskande, som i synnerhet här i Sverige, men även på ett och annat ställe utomlands, utbasunerats med stor hänsynslöshet.

Vetenskapligt arbetande måste vara opartiskt; vetenskapsmannen får ej i sina forskningar vara bunden av förutfattade meningar. På det område, där han vet eller tror sig hava tillräckliga insikter, förelägger han sig ett arbete, och utför det med noggrannt aktgivande på alla detaljer. Varje oväntad företeelse måste närmare undersökas och dess betydelse för det hela fastställas så gott sig göra låter. Ett oavslutat arbete får ej utgivas för att vara slutgiltigt. Gränsen mellan otvivelaktiga fakta och oövisade antaganden får aldrig förbises — icke ens vid forskningsresultatets offentliggörande. Vetenskapliga arbetsmetoder tillåta aldrig ett avsiktligt förbiseende av omständigheter, som kunna inverka på slutresultatet. Ett vederhäftigt vetenskapligt arbete är också väl värt att omfattas med förtroende av den stora allmänheten.

Man kunde ju förmoda, att personer, som under tiotal år ägnat sig åt vetenskapliga undersökningar, därunder skulle ha förvärvat en viss vana, att med största försiktighet uttala sig i sådana ämnen, om vilka tillfredsställande utredning antingen ännu icke föreligger, eller åtminstone ej är för vederbörande bekant. Men — egendomligt nog — synes förhållandet en och annan gång vara helt motsatt. Ehuru ärlig övertygelse, d. v. s. förutfattad mening, torde vara anledning till många oriktiga uttalanden från

vetenskapsmannahåll, finner man dock allt för ofta påtagliga exempel på medvetet missbruk av allmänhetens stora förtroende för auktoriteter.

Om en vetenskapsman, med frångående av vetenskapliga metoder, förfäktar sin åsikt i ett ämne, varom han vet föga eller intet, så väntar han av gammal vana, att allmänheten skall tro hans ord. I vida kretsar råder också synnerlig benägenhet för att med blind vördnad tro vad som helst, bara det utges för att vara vetenskap. Icke minst bland herrar vetenskapsmän själva råder en sådan rörande lätt-trogenhet, under det att man bland dem ofta är desto mera kritisk gentemot personer utanför det egna skräet. Det förtroende, vartill allvarligt vetenskapligt arbete berättigar, borde dock ej ägnas åt fördomar och gissningar. Då faktiska misstag utgivas för vad de äro, d. v. s. antaganden och förmodanden, kunna de vara förklarliga och förlåtliga. Men den vetenskapsman, som mot bättre vetande framlägger ett obestyrkt förmodande under uppgift att det är resultatet av allvarligt bedrivet arbete, gör sig därigenom skyldig till ett uppenbart brott icke endast mot den allmänhet, som han söker missleda, utan också mot den vetenskap, vars tjänare han tror sig vara.

* * *

Gränsen mellan vetenskapsmän och lekmän är i verkligheten ganska svår att bestämma. Enligt ganska vanlig svensk uppfattning betraktar man endast universitetslärare och därmed jämförliga befattningsinnehavare såsom vetenskapsmän. Självklart och i allmänhet obesträtt är dock, att verkligt vetenskapligt arbete *kan* utföras även av andra personer, under det att det icke alls är omöjligt, att en lärd Nobelpristagare i kemi kan vara högst ovederhöftig, då han framlägger sina åsikter om språk eller i teologi. Ett vetenskapligt beaktansvärt resultat är att förvänta *endast* under förutsättning av att vederbörande dels är fullt kompetent i allt som vidkommer arbetet, och dels iakt-tager alla behövliga samvetsgrannhet. Akademiska lärdomsgrader och vunna utmärkelser giva i allmänhet anledning att hos vederbörande antaga kompetens och noggrannhet, men lämna emellertid alls ingen garanti därför.

Vetenskapen är icke endast opartisk, utan också skeptisk. Vetenskapsmannen såsom sådan fordrar bevis, för att han skall kunna erkänna något som faktiskt. Handlar han annorlunda, förhåller han sig möjligen som god kollega, men alls icke såsom vetenskapsman.

* * *

Esperanto räknar bland sina anhängare ett beaktansvärt antal vetenskapsmän av högt anseende, men vetenskapsmännens stora flertal har ännu icke ägnat hjälpspråks-saken synnerligt beaktande, utan förhåller sig avvaktande. Det är icke sannt, som det påståtts, att vetenskapsmannavärlden skulle ha böjelse för att godkänna Idos språk. Det påståendet var och förblir ej allenast en osanning, utan till och med en orimlighet. De få verkligt vetenskapliga utredningar, som föreligga i ämnet, visa att Esperanto är mycket överlägset Idos språk, och detta har ej kunnat vederläggas ens av våra mest fanatiska motståndare.

Det mest omfattade av dessa arbeten är det som företagits av Professor R. de Saussure i Genève (Antido). En del av hans undersökningar, offentliggjorda i tidningen »Lingvo Kosmopolita», ha bestått i jämförelse mellan Esperanto och det såsom »vetenskapligt» utpuffade Idos språk. Det resultat, vartill den kompetente forskaren därvid kommit, är att Ido kan vara lättare att läsa för personer som redan inneha viss grad av kunskap i diverse språk, men att *lättheten att uttrycka sig* på Esperanto däremot är mycket större, vilket i synnerhet är påtagligt vid muntlig användning. Frånsett sådan muntlig användning, som består i uppläsning av förut nedskrivna text, försvåras talandet av dess aprioriska ordhärledning i enlighet med en såsom ofelbar ansedd urkund, utfunderad av hr Conturat i Paris, chefen för Ido-språket. »Ido föredrager principen om ordhärledningen framför principen om minsta ansträngningen, vilken sistnämnda är den styrande principen icke endast i Esperanto, utan också i alla naturliga språk.»

* * *

Mot hr Saussures undersökningar måste dock göras en invändning. Frågan är ej endast beroende på ordbok, grammatik, syntax o. s. v., utan också på de möjligheter till praktisk användning, som Esperanto erbjuder för den stora allmänheten.

Och härvidlag har hr Saussure gjort sig skyldig till ett förbiseende, då han jämnställt ett ofullbordat språkförslag med Esperanto, som besitter icke endast minst hundra gånger större utbredning, utan också be-tryggad kontinuitet i sin utveckling,
Jln.

Esperanto och godtemplarne.

Bland de många nya Esperantotidningarna, som framkommit på sista tiden, märkes även »La Internacia Abstinenta Observanto», organ för godtemplarnas internationella Esperantoförbund. Tidningen, som är tryckt på Esperanto och tyska, kostar pr år 2 Sm. (kr. 3: 64) och kan erhållas hos utgivaren, G. Brockhof, Bomlitz, Hannover (Tyskland), samt genom E. Adamsson, 4—27, Gefle.

Det torde intressera våra svenska läsare, vad riksdagsman E. Wavrin-sky, som bekant chef för den internationella storlogen, skriver till den nya tidningen: »Det är mig ett särskilt nöje att rikta några ord till uppmuntran och lyckönskan till Eder, när ni står i begrepp att lösa denna nya uppgift. Jag kommer just nu ifrån Genève, där 'interparlamentariska fredskonferensen' och 'internationella fredskongressen' ägt rum. Om vi haft ett hjälpspråk till vår tjänst, huru mycket bättre hade ej det uppnådda resultatet kunnat bli! De olika språken fordrade jämt och ständigt översättningar och mycken tid gick förlorad. Och dock var det många, som icke fullt förstod det som behandlades. De skandinaviska, japanska, egyptiska, turkiska, italienska ombuden m. fl. kunde ej njuta av någon översättning. Så klart behovet av ett hjälpspråk visade sig här! Och betrakta vi våra egna internationella sammanträden, så visar sig samma behov. Den fördel, som de medlemmar åtnjuta, som få använda sitt eget modersmål och tala tyska, franska eller engelska, giver dem ett inflytande på förhandlingarna, som ej är rättvist. Om världen är vårt fält, så måste vi följdenligt sträva mot ett världsspråk. Därför och av många andra skäl hälsar jag med glädje och tillfredsställelse alla strävanden i denna riktning. Därför, broder Brockhof, rekommenderar jag din tidning åt våra bröder och önskar dig stor framgång.»

Esperantos fördelar.

Jag försäkrar, att denna berättelse är sann, då jag är mycket väl bekant med personerna däri.

Marys fader har med egna ord berättat det sålunda:

Johan Yarrow, en vän till mig från Skottland, reste liksom många av sina landsmän till London, där jag blev bekant med honom. Som han också var författare, så blevo vi snart goda vänner, och han besökte mig ofta. Han kunde franska, och jag hade stor framgång i att värva honom för Esperanto.

Han gjorde stora framsteg och jag var glad att han blivit så intresserad för det kära Esperanto.

Föreställ er då min stora glädje, när min dotter Mary tid efter annan började göra mig förfrågningar om Esperanto. »Pappa, vad betyder den här meningen?» o. s. v.

Efter en liten tid märkte jag emellertid, att jag icke var den huvudsakliga lockelsen, och en kväll frågade min dotter mig på Esperanto: »Du har väl icke något emot, om jag skulle bli fru Yarrow?» Jag samtyckte naturligtvis och gav min faderliga välsignelse.

I går kväll under Johans besök visade mig Mary en ring, och när hon tog av den, blev jag varse en stjärna.

»En femuddig stjärna!» utropade jag.

»Ja», sade Johan, »Esperanto-stjärnan — titta inuti också!»

Jag gjorde så och fick se, vackert graverat på Esperanto, orden »Mi amas vin». (Jag älskar dig).

I morse talade jag med Mary härom. »Ja», sade hon, »det berodde på Esperanto att vi blevo bekanta».

Ty under tiden Johan besökte mig för att förvärva sig kunskap i Esperanto, hade han och min dotter funnit dess rätta inre idé. Därför kommer jag alltid, när någon frågar mig om Esperantos fördelar, att svara: Min belöning är en måg, min dotters en fästman. Så är kärleken alltid en av Esperantos sanna fördelar.

(Från Esperanto).

E. Adamsson.

Bär Esperantostjärnan!

Germana Esperantisto

Eldono A., eliranta la 5-an de ĉiu monato, celas la propagandon de Esperanto.

Duonmonata gazeto por la disvastigo de la lingvo Esperanto. Oficiala organo de Germana Esperanto-Asocio.

Eldono B., eliranta la 20-an de ĉiu monato, estas pure literatura. En ĉiu numero ilustraĵoj.

Jara abonprezo por ĉiuj landoj **M. 4. 80** (2. 400).

Ader & Borel G. m. b. H., Esperanto-Verlag, Dresden-R. 1, Struvestr. 40

Al la esperantistaj kuracistoj.

La 17:a Internacia Medicina kongreso okazos en Londono de la 6-a ĝis 12-a de Aŭgusto. Oni jam atendas pli ol 7000 ĉeestontojn. La organiza komitato permesis la uzadon de ĉambrego por la Tutmonda Esperantista Kuracista Asocio (T. E. K. A.). La ĵus eldonita programo de la kongreso enhavas la anoncon: »La Esperanta Kuracista Asocio kunvenos en la geologia laborejo de la Reĝa Lernejo de Minejoj.» La ĉiujara kongreso de la T. E. K. A. okazos en la universitato de Bern dum la naŭa kongreso. Esperantistaj kuracistoj, venu are al ambaŭ kaj pruvu ke Esperanto pli ol ia alia helplingvo taŭgas sciencajn laborojn.

P-ro D-ro G. Jameson Johnston
Prezidanto de la T. E. K. A.

13 Lower Fitzwilliam St.
Dublin, Irland.

Saluto de Usono.

Ke »La Espero» estis bone akceptata ankaŭ inter niaj sved-amerikaj samideanoj, atestas la suba letero, sendita al ni de malnova samlandano en Hartford, Usono:

»K. S.

Mi tre ĝojas pri la ricevo de via nova ĵurnalo »La Espero» kaj mi provis akiri kelkajn abonantojn, kies nomojn mi kunsendas.

Vere mi tre esperas, ke vi havos sukceson en via nova entrepreno, kaj ke »La Espero» lumigos vian mont-kaj valoričan landon kaj ke la verda stelo elsendos siajn brilajn radiojn en ĉiuj direktoj, konigante novan epokon de homara frateco.

Via pro la progreso

Samideane
R. HILDING.»

Dankon! Koran dankon!

La redakcio.

LÄKEROL

Bröst-Tabletten.

Välkänd för sin friska, goda smak.
Förordad af sanatorieläkare.
Rekommenderad af flera operasångare.
Berömd af furstliga personer.
Populär bland allmänheten.
Säljes öfverallt å 30 öre pr ask.

ESPERANTISTA MARŜO

Text och musik av John Bergh.
Pris 20 öre. Primärken mottagas.
Teksto kaj muziko de John Bergh.
Ricevebla kontraŭ respondkupono ĉe
Harald Thilander, Majorsg. 12, Stockholm.
(Svedujo)

Läroböcker i Esperanto.

Kurs i Esperanto av G. H. Backman,
25 öre.
Lärobok i Esperanto, med Esp.-svensk
ordbok av P. Nylén, 1:— kr.
Erhållas hos La Esperos redaktion,
3—23, Gefle.

Ricevitaj gazetoj.

Följande Esperantotidningar ha kommit redaktionen tillhanda:

»Internacia Socia Revuo.» Red.:
W. Nutters, Ostadestraat 94, Amsterdam,
Holland. Prenumerationspris
1 Sm. (1: 82 kr.)

»Ĥina Socialisto», kinesisk-Esperantisk
veckotidning. Red.: An—lan
Rd. Shanghai, Kina. Prenumerationspris
2 Sm. (3: 65 kr.)

»Amerika Esperantisto.» Adm.:
The American Esperantist Co.,
West Newton, Mass. U. S. A.
Prenumerationspris 2: 50 Sm. (3: 55
kr.)

Korespondado.

Moskvo (Rusujo). — S-ro M. V.
Smirnov, Lefortovo, Jurievskaja,
Zavod Citroen, interŝanĝas poŝt-
markojn; resp. ĉiam nepre.

HERRAR

ekipera sig bäst och fullständigast hos

Axel Lidholm

Drottninggatan 30 - - GEFLE

Itala lingvo per Esperanto

Itala lingvo estas tiel simila al Esperanto ke ĉiu Esperantisto povas per nur unu leciono ĝin legi, per dudek lecionoj ĝin kompreni.

Sekve revueto »L' Esperanto« iniciatas instruon de *lingvo itala* por ĉiulandaj Esperantistoj, ĝin prezentante sub esperanta alfabeto.

Lecionoj aperas regulare la 10-an kaj la 25-an de ĉiu monato.

Abonu sendante 1 Sm. al Eldonisto.

A. PAOLET - S. Vito al Tagliamento
(Udine - Italujo)

Josef Wikströms

Tobakshandel

GEVALIAPALATSET - GEFLE

La Nova Testamento.

Nya Testamentet på Esperanto.

Inb. i klotband med förgyllt snitt
2: - kr. portofritt.

La Esperos red. 3-23, Gefle.

FYRVÄPPLINGEN,

organ för Excelsiorförbundet och andra folkulturella rörelser, utkommer i Skara en gång i månaden och kostar endast 1 kr. för helt år.

Mot 60 öre i femöres frimärken erhålles tidningen (utom nr 1 och 2) i utgivarekorsband från exp., adress endast **Skara**.

Aktuella programpunkter äro folkhälsans främjande och djurskydd.

Esperantoavdelning, redigerad av den kände Esperantoentusiasten direktör G. H. Backman, Hälsingborg. F. n. pågår en lättfattlig Esperantokurs för nybörjare. Litterära pristävlingar. F. n. med ett bibliotek, värt 50 kr., som pris.

Fyrväpplingen är en tidning för ungdom och ungdomsvänner.

Vördsamt
Redaktionen.

Kiam vi bezonas
viandon, mendu
ĉe

FRANS A. OLSON

Telef. 34 □ GEFLE □ Telef. 34

Central- och Jernvägshotellen

GEFLE

REKOMMENDERAS!

C. J. LINDH

BOK- & DISTRIBUTIONSÄFFÄR

S. FÄLTSKÄRSGATAN 19, GEFLE

Rekommenderar sig vid behov av
Böcker, Tidskrifter och Häftesarbeten.

RIKSTELEFON 16 97.

PROVU LA KOPIOKRAJONON

ESPERANTO!

3: - kr. por dekdou. 30 oeroj por unu.

W. WAHLUND, GEFLE

Wickmans Kappaffär

NORRA KUNGSGATAN 7 - GEFLE

Vid Rådhusplanaden.

Kappor o. Promenaddräkter i stort urval.
Beställningar emottagas o. utföras förstklassigt.

RIKSTELEFON 1391.

Kort Lärobok i Esperanto

för nybörjare av

ALBIN ZACHRISSON

Läroverksadjunkt, Karlstad.

Rekvireras pr kontant hos förf., Karlstad.

PRIS 75 ÖRE.

N. Lundgren

GEFLE - Interurba tel. 151

Kamentuboj por fabrikoj.

Pli ol 700 konstruitaj.

Riparoj dum uzado.

Fulmkonduktiloj estas muntataj.

Propra brikojo en Upsala.

Plej granda firmo por konstruo de
fabrikaj kamentuboj en Skandinavio.

Argenta medalo en Stockholm 1897
, , , Gefle 1901
, , , Norrköping 1906

W. WAHLUND

Pappersvaror och skrivmateriel

RIKSTELEFON 17 23 ■ GEFLE

Carl Larssons

FOTOGRAFIATELIER

NYGATAN 34

Rekommenderas!

TELEFON 357

Kafé Linnéa

(Nykterhetsvännernas Kafé)

NYGATAN 34 - (Pousettska huset)

■ TELEFON 859 ■

Frukostar, Middagar och Soupéer.
Smörgåsar, Kaffe, The o. Choklad m. m.
Beställningar för mindre sällskap.

LOVISA HÖRLIN.

La Espero

utgives av Gefle Esperanto-förening och utkommer i slutet av varje månad.

Lösnummerpris 10 öre.

Prenumerationspris Kr.

1: 20.

Prenumeration kan ske dels direkt hos tidningens expedition, genom återförsäljare eller på posten.

Återförsäljare önskas på varje plats! Provision om flere exemplar tagas!

Prenumerantsamlare erhålla 20 öre för varje anskaffad prenumerant, om minst 5 prenumerationsavgifter insändas samtidigt.

Redaktion och expedition:
3-23, Gefle.

Abonprezo ekster Svedujo
1:00 Spesmilo. (12 numeroj).

Specimeno kontraŭ respondkupono. Mendo ĉe
R. Pehrsson, 3-23, Gefle.

Ozarowsky & Pehrssons Bleck- & Plåtslageri

NORRA KOPPARSLAGAREGATAN 15 - GEFLE

TELEFON 188

